

Utbildningsinspektion i Agunnaryd, Hamneda och Södra Ljunga skolor, förskoleklass och grundskola skolår 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Agunnaryds skola, Hamneda skola och Södra Ljunga skola den 6–8 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Ljungby kommun och Agunnaryds skola, Hamneda skola och Södra Ljunga skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades elever, personal och skolledning samt föräldrar med barn i olika skolår. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även

andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Agunnaryds skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	19
Förskoleklass	5
Grundskola	59

Agunnaryds skola består av tre arbetsenheter, F–2, 3–4 och 5–6. Skolan började byggas 1962 och togs i bruk läsåret 1963–64. 1982 byggdes det en matsal och bibliotek. 1990 tillkom lokaler för förskola och förskoleklass.

Hamneda skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	
Förskoleklass	1
Grundskola	50

Hamnedaenheten består av en förskola, en F–6-skola, och ett fritidshem. I skolan går elever från förskoleklass till skolår 6. Det finns cirka 80 barn på skolan. Hamneda ligger 2 mil söder om Ljungby. Hamneda skola är organiserad i arbetslag som består av förskollärare och grundskollärare.

Södra Ljunga skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	
Förskoleklass	5
Grundskola	40

Södra Ljunga tillhör Ljungby kommun och är belägen 1,5 mil sydost om Ljungby. De flesta barnen kommer från de närliggande byarna vilket innebär att de flesta barnen åker skolskjuts. Eleverna är fördelade på tre grupper, F–2, 3–4 och skolår 5–6.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheterna på de tre skolorna är av god kvalitet. Skolmiljön både utomhus och inomhus är god och eleverna är trygga och trivs på sina skolor. Pedagogerna är engagerade och poängterar att alltid sätta eleven i fokus. Arbetssätten är individanpassade och variationsrika. Samverkan mellan pedagogerna och mellan pedagogerna och föräldrarna är god. Det praktisk-estetiska arbetet och musikundervisningen är viktigt att lyfta fram på framför allt Hamneda skola och Södra Ljunga skola.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Särskilt stöd ges inte till alla de elever som är i behov av det (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Eleverna är inte delaktiga i framtagandet av skolornas likabehandlingsplaner (2 § förordningen om barns och elevers delaktighet i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Hem- och konsumentkunskap erbjuds inte på Agunnaryds skola så att målen för skolår 5 kan uppnås (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplanen för hem- och konsumentkunskap).
- Elevens val genomförs inte enligt författningarna på Agunnaryds och Hamneda skolor (2 kap. 19, 20 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna har inte medverkat i arbetet med upprättandet av skolans kvalitetsredovisning. Även vårdnadshavarna skall ges möjlighet att delta i arbetet (4 § förordning om kvalitetsredovisning).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

- Södra Ljungaskolans arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling bör förbättras.
- Skolorna bör förbättra uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i framför allt andra ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Likabehandlingsplanerna bör kompletteras så att de omfattar alla former av kränkningar.
- Agunnaryds och Södra Ljunga skolor bör arbeta med att konkretisera och förtydliga de mål som finns för utbildningen för eleverna.
- Skolorna bör utveckla elevernas inflytande och då främst över undervisningens innehåll.
- Kvalitetsredovisningen på Agunnaryds skola bör utvecklas.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Normer och värden

I de lokala måldokument som de tre skolorna utarbetat står att skolorna skall präglas av en öppen och tillåtande atmosfär, där alla skall få möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar och behov. Hänsyn skall tas till barnens utvecklingsnivå och sociala situation. Skolorna arbetar för att barnen skall ta ett ökat ansvar och inflytande över sitt lärande i takt med ålder och mognad.

Eleverna är trygga och trivs på skolorna. De berättar att de alltid har någon att leka med och att det är lugnt på skolorna. Fula ord och kränkningar förekommer, säger eleverna men lärarna är duktiga på att ta tag i detta. Förhållande mellan de vuxna och eleverna präglas av ömsesidig respekt.

På Södra Ljunga skola har man under en tid haft problem med kränkningar. Skolan har på ett förtjänstfullt sätt tagit tag i detta och också involverat föräldrarna. Kränkningar förekommer fortfarande och inspektörerna bedömer därför att det är viktigt att det påbörjade arbetet fortsätter.

Kunskapsresultaten i svenska, engelska och matematik på Södra Ljunga skola och Agunnaryds skola är goda. De flesta eleverna når målen på de nationella ämnesproven. Resultaten på Hamneda skola är sämre. Flera elever nådde inte målen på de nationella ämnesproven. Vid samtal med både skolledning och lärare säger dessa att de är medvetna om resultatet och att de arbetar för att ge de elever som riskerar att inte nå målen stöd. De upplever också att resultatet är bättre nu. Inspektörerna utgår ifrån att Hamneda skola fortsätter arbetet med att förbättra kunskapsresultaten på de nationella ämnesproven.

Kunskapsuppföljningen i framför allt matematik, svenska och engelska är god på de tre skolorna. I övriga ämnen har inte lärarna samma uppföljning vilket inneburit att lärarna inte har samma kunskap om elevernas kunskapsutveckling. De säger samtidigt att arbetet med att dokumentera elevernas kunskapsutveckling är påbörjad och att skolorna skall starta med det kommunövergripande databassystem för dokumentation och uppföljning i samtliga ämnen som redan används på andra skolor. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i framför allt andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

Sammanfattning

Elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik är goda på Agunnaryds och Södra Ljunga skola. Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik bör utvecklas.

Det förekommer både mobbning och kränkningar på skolorna men de flesta eleverna känner sig trygga och trivs på sin skola. Förhållandet mellan eleverna och

mellan de vuxna och eleverna är gott. Det påbörjade arbetet med att förhindra kränkningar på Södra Ljunga skola bör fortsätta.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Värdegrundsarbetet

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet står det att skolan skall främja förståelse för andra människor samt elevernas förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling skall präglare verksamheten och ingen i skolan skall utsättas för mobbning. Samtliga skolor följer regelbundet upp resultatet av arbetet med normer och värden och de flesta klasserna arbetar med ett projekt kring normer och värden som heter "Livsviktigt". Kompissamtal och klassrumsmassage förekommer också. Samtliga skolor har utarbetat ordningsregler i samverkan med både elever och föräldrar.

Resultatet från de enkäter som genomförs analyseras och ger underlag för det fortsatta värdegrundsarbetet. Inspektörerna bedömer att det förebyggande arbetet med normer och värden på Agunnaryds och Hamneda skola medan Södra Ljunga skola bör vidta ytterligare åtgärder för att förhindra kränkande behandling.

Från och med den 1 april 2006 skall varje verksamhet ha en likabehandlingsplan, enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid inspektionsbesöket hade skolorna upprättat likabehandlingsplaner. Planerna behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolornas handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling. Planerna har utarbetats av personalen och eleverna har inte medverkat vid framtagandet. Inspektörerna bedömer att skolorna måste involvera eleverna i arbetet med likabehandlingsplanerna samt komplettera planerna så att de omfattar alla former av kränkningar.

Arbetsmiljö och delaktighet

I såväl grundskoleförordningen som i läroplanen är delaktighet, inflytande och ansvar för elever och också föräldrar centrala begrepp. På skolorna finns elevråd och klassråd. Eleverna säger också att de har möjlighet till inflytande via elevråden och då främst när det gäller praktiska saker. Något större inflytande över undervisningens innehåll tycker inte eleverna att de har. Lärarna på en av skolorna säger att de inte har skolat in eleverna i arbetet med inflytande medan lärarna på en annan skola säger att det är svårt för eleverna att utöva inflytande och att eleverna uppfattar att de inte har inflytande om de inte får bestämma allt.

Elevernas kännedom om de mål som finns för utbildningen bör förbättras. Eleverna säger att de inte känner till dessa och lärarna på två av skolorna säger att detta är ett utvecklingsområde som de ännu inte har hunnit förverkliga. På Hamneda skola har lärarna arbetat med detta och berättar att eleverna har en egen målbok och att målen är uppsatta i klassrummet. De utarbetar också mål för varje veckas arbete. Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla elevernas inflytande och då främst över undervisningens innehåll. På Agunnaryds och Södra Ljunga skola bör man arbeta med att konkretisera och förtydliga de mål som finns för utbildningen för eleverna.

På Södra Ljunga skola finns sedan elva år tillbaka en föräldrastyrelse. Styrelsen bildades efter flera år av nära samarbete mellan skolledning, personal och föräldrar. På de andra skolorna finns föräldraråd.

Individuella utvecklingsplaner och arbetssätt

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid

utvecklingssamtalet skall läraren i den individuella utvecklingsplanen skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolorna har upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Vid inspektionsbesöket gavs flera exempel på en individanpassad och variationsrik undervisning där pedagogerna utgick från elevens förutsättningar och mognad. Vid två av skolorna arbetar man mycket med praktisk-estetiska ämnen och betonar vikten av att eleverna får möjlighet till kreativt och skapande arbete.

Stöd

Stöd till de elever som är i behov av särskilt stöd på de tre skolorna ges av både lärare och specialpedagoger. De lärare som arbetar med elever i behov av särskilt stöd får handledning av specialpedagogerna som finns i elevvårdsteamet på Astradskolan dit eleverna går i skolår 7. På en av skolorna finns det förhållandevis många elever i behov av särskilt stöd och därför finns det både speciallärarresurs och specialpedagogresurs på skolan. För samtliga elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen beskriver oftast övergripande åtgärder och är inte alltid konkreta. Inspektörerna utgår ifrån att skolorna diskuterar hur åtgärdsprogrammen kan bli mer konkreta och tydliga så att de också går att utvärdera. På samtliga skolor säger både lärare och skolläring att resurserna inte räcker till för att ge samtliga elever i behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till. Inspektörerna bedömer att stöd inte ges till alla de elever som är i behov av det.

Ledning och kvalitetsredovisning

De tre skolorna leds av två rektorer som både genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektorerna är väl förtrodda med den vardagliga verksamheten även om de säger att deras tid inte räcker till för att driva det pedagogiska arbetet som de önskar. Inspektörerna utgår ifrån att ledningen för de tre skolorna diskuterar hur de kan skapa förutsättningar för att på ett mera tillfredsställande sätt driva den pedagogiska utvecklingen.

Två av skolornas kvalitetsredovisningar innehåller skolornas prioriterade mål som under 2005 var utvärdering och kreativitet. Redovisningarna innehåller, inledning, mål, syfte, metod, resultat och analys. I sammanfattningen finns åtgärder för utveckling. På Agunnaryds skola har man bara redovisat kreativitet och då speciellt kring ett arbete i ämnet bild. En utveckling av kvalitetsarbetet har skett inför kvalitetsredovisning för 2006 då en gemensam struktur upprättades för hela förvaltningen utifrån de allmänna råd som Skolverket utgivit. Inspektörerna bedömer dock att kvalitetsredovisningen på Agunnaryds skola bör utvecklas.

Föräldrar och elever har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen på två av skolorna. På Södra Ljunga skola har dock föräldrarna varit delaktiga i framtagandet av kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att elever måste medverka i arbetet med upprättandet av skolans kvalitetsredovisning. Även vårdnadshavarna skall ges möjlighet att delta i arbetet (4 § förordning om kvalitetsredovisning).

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolornas förebyggande arbete mot trakasserier och annan kränkande behandling är gott och personalen agerar skyndsamt även vid mindre förseelser. Skolorna har goda ambitioner för elevinflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt men bör utveckla arbetet med att förverkliga detta. Elever måste medverka i arbetet med upprättandet av skolans kvalitetsredovisning på Agunnaryds och Hamneda skolor. Även vårdnadshavarna skall ges möjlighet att delta i arbetet. Kvalitetsredovisningen på Agunnaryds skola bör utvecklas. Stöd ges inte till alla de elever som är i behov av det. Samverkan mellan skola, skolbarnsomsorg och förskoleklass är god. Skolorna har upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Skolorna måste involvera eleverna i arbetet med likabehandlingsplanerna samt komplettera planerna så att de omfattar alla former av kränkningar.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Elevens val är en del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna en möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller några ämnen. Eleverna skall enligt förordningen erbjudas ett allsidigt urval av skolans ämnen. Elevens val förekommer inte på Agunnaryds och Hamneda skola. Hem- och konsumentkunskap förekommer inte på Agunnaryds skola.

Materiella resurser

Datortillgången på skolorna är god och datorerna är uppkopplade mot Internet. Läromedel och lokaler är ändamålsenliga. Något större bibliotek finns inte på skolorna men kommunens bokbuss besöker skolorna regelbundet.

Personal

Lärartätheten på de tre skolorna är högre än riksgenomsnittet. Skolor i Ljungby kommun med ett mindre antal elever får tilläggsresurser vilket förklarar det högre antalet tjänster på skolorna. Samtliga lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolorna har goda förutsättningar i fråga om lärartäthet och tillgång till personal med pedagogisk utbildning. De materiella förutsättningarna är också överlag goda. Elevens val erbjuds inte på Hamneda skola och Agunnaryds skola. Hem- och konsumentkunskap genomförs inte så att eleverna kan nå målen för skolår 5 på Agunnaryds skola.

Datum	Ort
2007-06-12	Lund

Arne Huseby

Gösta Karlsson